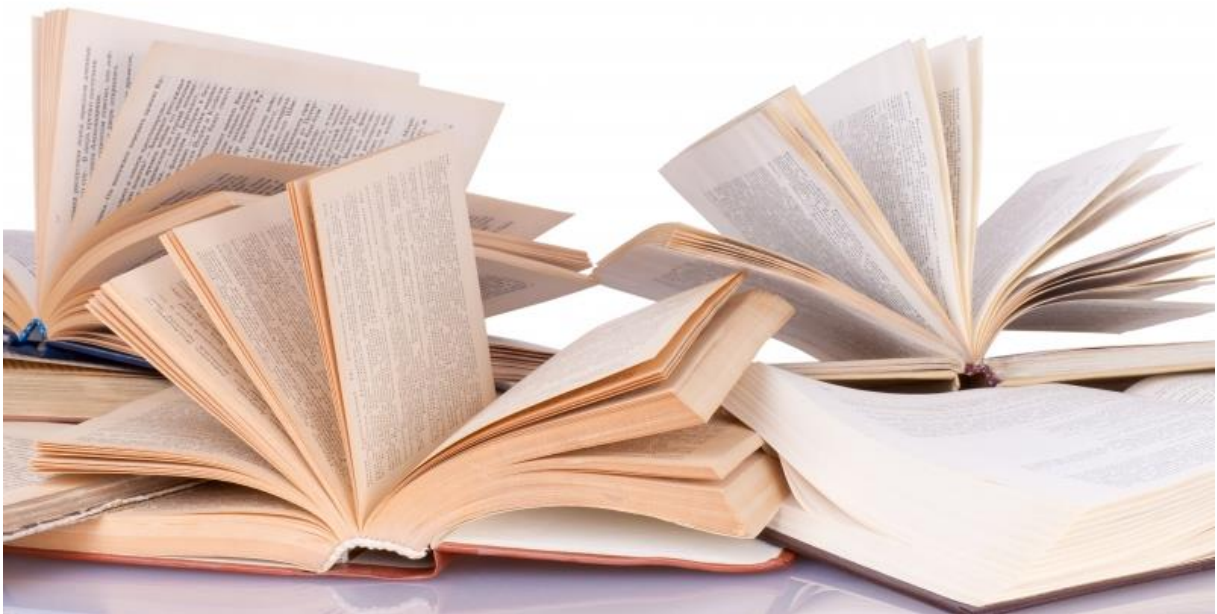

Vimmerby
kommun

Kommunstyrelseförvaltningen
Biblioteket

Biblioteksplan 2019-2023

Vimmerby kommun

Antagen av kommunfullmäktige

2020-10-19 § 112

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1 BAKGRUND OCH SYFTE	3
2 STYRDOKUMENT FÖR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN	3
3 NUVARANDE BIBLIOTEKSVERKSAMHET I KOMMUNEN	5
4 BIBLIOTEKSPLAN, UTVECKLINGS- OCH HANDLINGSPLAN OCH REVIDERING.....	15
BILAGA 1. UTVÄRDERING AV BIBLIOTEKSPLAN 2015 – 2018	
BILAGA 2. STATISTIK	
BILAGA 3. HANDLINGSPLAN FÖR MEDIER VIMMERBY BIBLIOTEK 2019-2022	
BILAGA 4. TILLGÄNLIGHETSPLAN OCH HANDLINGSPLAN	

1 Bakgrund och syfte

Enligt bibliotekslagen ska alla kommuner i Sverige ha en biblioteksplan och våren 2007 antog kommunfullmäktige den första biblioteksplanen för Vimmerby kommun. Den har sedan reviderats våren 2011 och 2015 och revideras nu för tredje gången.

En utvärdering av den förra biblioteksplanen finns med i planen.

Biblioteksplanen ska ge en samlad bild av all biblioteksverksamhet i kommunen, förutom inom folkbiblioteksverksamheten även inom utbildning, omsorg, vård och näringsliv.

Den ska innehålla en analys av invånarnas biblioteksbehov och visa hur man på bästa sätt ska kunna tillgodose det. Den ska också innehålla en strategi för framtiden.

Remissinstanser har varit barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, pensionärsrådet, tillgänglighetsrådet, skola-kulturgruppen och partigrupperna i kommunfullmäktige. Kommuninvånarna har kunnat läsa förslaget och lämna synpunkter på bibliotekets hemsida.

2 Styrdokument för biblioteksverksamheten

Bibliotekslagen

Bibliotekslagen säger att varje kommun ska ha folkbibliotek, som är tillgängliga för alla.

Utlånen ska vara avgiftsfria.

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning och främja litteraturens ställning.

Prioriterade grupper ska vara personer med funktionsnedsättning och de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.

Folkbiblioteken ska också särskilt uppmärksamma barn och ungdomar för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

I lagen står också att varje kommun ska ha en biblioteksplan.

Skollagen

I skollagen kapitel 2 §36 står det att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Skolinspektionen skriver på sin hemsida mer om hur lagen ska tolkas.

Unescos manifest

Unesco har tillsammans med IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) utarbetat flera manifest för att tydliggöra de principer och värdegrunder som bibliotekens verksamhet baseras på.

I Folkbiblioteksmanifestet står att folkbibliotekets huvuduppdrag är att verka för information, läskunnighet, utbildning och kultur.

Biblioteket ska stimulera barns läsning, verka för kulturell mångfald och garantera alla medborgares tillgång till all sorts samhällsinformation.

I Skolbiblioteksmanifestet står att skolbiblioteket ska stödja och stärka de utbildningsmål som anges i skolans mål och läroplaner, främja läsning och ge eleverna övning i att värdera och använda information.

Kulturstrategin

I kommunens kulturstrategi, som antogs av kommunfullmäktige 2014, står som ett mål att "Litteraturens roll ska stärkas och det läsfrämjande arbetet utvecklas i skolan och genom biblioteket."

Kulturplan för Kalmar län

Enligt länets kulturplan, Kultur att växa i - Kulturplan Kalmar län 2022 - ska Region Kalmar län stödja Regionbiblioteket som främjare av samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet hos kommunernas folkbibliotek.

Region Kalmar läns mål för biblioteksverksamheten:

- Att länets bibliotek är socialt och fysiskt tillgängliga för hela befolkningen.
- Att kommunernas folkbibliotek är digitalt samordnade.
- Att all personal på folkbiblioteken har en relevant kunskapsnivå inom digitala tjänster och system.
- Att folkbiblioteken har en likvärdig och hög service och flerspråkig standard.
- Att länets alla barn och unga regelbundet får möta en författare inom kommunernas skolkulturgaranti.
- Att Kalmar län har en jämn könsfördelning bland personal, låntagare och besökare.
- Att Region Kalmar län har etablerat ett främjaruppdrag inom litteraturområdet

Region Kalmar läns prioriteringar för biblioteks och litteratur:

- Att Regionbiblioteket samordnar folkbiblioteken digitalt och medverkar till en hög och likvärdig digital kunnighet hos personalen på länets folkbibliotek.
- Att Region Kalmar län stödjer en jämställd utveckling av biblioteken för ökad tillgänglighet för hela befolkningen.

- Att Region Kalmar län etablerar ett främjandeuppdrag för litteratur som stöd för litteratur som konstform och för litterära upphovspersoner.

Biblioteksplan för Kalmar län

I den regionala biblioteksplanen står det att grunden för all biblioteksverksamhet är det demokratiska samhället med fri tillgång till litteratur och information till alla. Barn och unga, tillgänglighet och integration är prioriterade områden.

Som utvecklingsområden anges:

- Biblioteken som mötesplats
- Biblioteken för litteratur och läsfrämjande
- Biblioteksservice med god kvalitet i hela länet
- Jämställd biblioteksverksamhet

3 Nuvarande biblioteksverksamhet i kommunen

I Vimmerby kommun finns flera olika sorters bibliotek. För allmänheten finns det kommunala folkbiblioteket och biblioteket i Gullringen, som drivs av Gullringens bygdeförening. På skolorna finns skolbibliotek för elever och lärare. Utöver de kommunala biblioteken finns ett bibliotek på Vimmerby folkhögskola, som drivs av Region Kalmar län. Astrid Lindgrens Näs har ett referensbibliotek med olika utgåvor av Astrid Lindgrens böcker. Huvudman är Astrid Lindgrens Värld AB.

Folkbibliotek

Vimmerbys folkbibliotek och dess personal ska erbjuda en trygg, välkomnande, inkluderande och attraktiv mötesplats där människor kan träffas över generationsgränser, oavsett livsval, kultur och bakgrund. Bibliotekets uppgift är att bygga glädjen till litteratur och att finna nöjet i läsningen men att även erbjuda Vimmerbyborna goda kulturupplevelser.

Vimmerbys folkbibliotek ska främja bildning, utbildning och strävan mot ökad kompetens. Det ska verka för social hållbarhet och stimulera människor att bidra till utvecklingen av ett tryggt, hållbart och robust samhälle.

I dag finns ett huvudbibliotek i Vimmerby öppet vardagar samt lördagar samt filialer i Storebro och Södra Vi som i dagsläget har öppet 5 timmar/vecka. Under sommarperioden anpassas

öppettiderna. Huvudman för dessa bibliotek är kommunstyrelsen.

Huvudbiblioteket ligger väl placerat centralt och lättillgängligt i Vimmerby. Lokalerna svarar mot behoven för ett bibliotek med den verksamhetsomfattning, som vi har i Vimmerby. Under hösten 2019 påbörjades ett arbete med att starta ett Kontaktcenter i Stadshuset. Detta kommer till viss del att medföra vissa förändringar för biblioteksverksamheten då Kontaktcenter och Biblioteket skall ingå i samma organisation. Vissa arbetsuppgifter kommer att flyttas från nuvarande biblioteksdisken till Kontaktcenter.

Filialen i Södra Vi ligger väl till för allmänheten och är rymlig och trevlig.

Filialen i Storebro är också centralt placerad i samhället. Under 2020 kommer filialen i Storebro att få nytt ytskikt och delvis nya hyllor. Bägge filialerna kommer att ingå i kommunens Mötesplats-projekt, med start hösten 2020.

Mer Öppet och självutlåning kommer att införas på bägge filialerna 2020/2021, efter bidrag från Statens Kulturråd.

Samverkan i fokus

Vimmerbys folkbibliotek ska vara öppet för nya arbetssätt. Tillsammans med andra förvaltningar och aktörer utvecklas verksamheten.

På lokal nivå sker samarbeten exempelvis med kultursamordnare, förskola, fritidshem, skola, BHV, äldreomsorg, föreningar, och museiverksamhet.

På regional nivå samverkas aktivt inom ramen för arbetet genom Region Kalmar men även direkt med andra bibliotek. Denna samverkan är mycket viktigt för att utveckla såväl personalens kompetens som bibliotekets verksamhet.

Vimmerby kommun har fått Region Kalmar läns uppdrag att forma ett litteraturuppdrag för regionen. En litteratursamordnare är numera placerad i Vimmerby, med uppdraget att utveckla hela regionens litteratur. Våren 2020 anställdes även ett par "regionförfattare".

Genom ett aktivt arbete med att söka medel genom Kulturrådet (KUR) avseende såväl rent inköpsstöd som medel för utveckling av verksamhet ska biblioteket ständigt sträva efter att förbättra verksamheten. I projekt med tidsbegränsade insatser ska alltid långsiktig effekt efter projektet beaktas.

Tillgänglighet för alla

Vimmerbys folkbibliotek ska vara tillgängligt och anpassat för alla. På de tider de fysiska biblioteken inte är öppna ska de digitala tjänsterna kunna nås dygnet runt.

Människor med funktionsvariation är en prioriterad grupp för biblioteket. De som har svårt att själva ta sig till något av kommunens bibliotek får regelbundet besök av biblioteket.

Biblioteket ska erbjuda talböcker och andra anpassade medier för personer som så behöver.

Information om biblioteket ska vara lätt att förstå och finnas på olika språk såväl tryckt som digitalt. Webb, sociala medier och andra marknadsföringsvägar ska användas så att bibliotekets verksamhet blir synlig för medborgarna.

Ett arbete för att ytterligare förbättra tillgänglighet och utbud kopplat till HBTQ-frågor pågår.

Mål:

- öka tillgången på olika digitala medier (e-böcker, e-film m.m.)
- delta i olika regionala- och nationella satsningar för att öka tillgängligheten för olika grupper (Ex. E-medborgarvecka, Pridevecka o.dy.)

Medieutbudet anpassas efter behovet

Vimmerbys folkbibliotek ska erbjuda aktuell media med bredd, mångsidighet och kvalitet.

Utbudet ska spegla samhället vi lever i och svara mot människors efterfrågan. Medier ska finnas i olika format och på olika språk. Biblioteket skall tillhandahålla ett allsidigt utbud av medier och information, med väl definierade kvalitetskrav. Medieplanen ska vara ett levande arbetsdokument för att stärka arbetet med bibliotekets olika medier, från inköp och fjärrlån till gallring och magasinering. Medieplanen skall ingå som en bilaga till Biblioteksplanen.

Kommunens medieplan skall vara i samklang med det regionala mediesamarbetet.

Mål:

- att låna, med undantag för fjärrlån, ska vara gratis.
- Mer fokus på e-medier. Erbjuder strömmad film.

Demokrati och samhällsnytta

Biblioteket ska fortsatt vara en central demokratisk institution, öppet för samhällsdebatt och ge medborgarna möjlighet att delta i den demokratiska processen. Alla ska kunna få jämlik tillgång till information och möjlighet att bilda sin egen uppfattning.

Biblioteket ska också verka för att öka den digitala delaktigheten genom stöd i källkritik och medie- och informationskunnighet, MIK. Det innebär att bibliotekspersonalen måste ligga i framkant när det gäller ny teknik, vilket kommer att kräva löpande utbildningsinsatser.

Mötesplats och integration

Bibliotekets vision att alltid "se människan" innebär att vara en inkluderande mötesplats för alla. Samarbeten med olika aktörer ger tillfällen till utbyte av idéer, erfarenheter och kompetens. Intressanta föreläsningar, utställningar och andra aktiviteter med bredd och mångfald kan ge tillgång till nya sociala sammanhang och inspirera till egen kreativitet. Bibliotekets lokaler ska även kunna nyttjas i detta syfte även utanför ordinarie öppettider när så är lämpligt.

Biblioteket har en central roll i integrationen av våra nya svenskar. På biblioteket finns datorer för internetsökning, böcker på lättläst svenska, lexikon och böcker på deras eget modersmål. Biblioteket skall samarbeta med SFI och ha biblioteksvisningar och bokinformation för de studerande.

Bibliotekets verksamhet ska visa på nya möjligheter men också avspegla traktens eget kulturarv. Lokalhistoria och tradition är viktigt för att människor ska känna sig hemma samt känna tillhörighet där de bor.

Biblioteksdatasystem

Biblioteket har biblioteksdatasystemet Book-IT. Alla bibliotek i länet har samma system och använder samma server, vilket underlättar samarbete mellan kommunerna i länet. För närvarande har en diskussion återupptagits om att ytterligare samordna länets bibliotek genom en gemensam kontoorganisation. Då skulle man kunna söka gemensamt i alla länets bibliotekskataloger och använda samma lånekort på alla biblioteken. Det skulle även underlätta lån mellan biblioteken.

Bibliotekets databas över låntagare har nu kopplats till automatisk adressuppdatering genom SPAR. Detta kommer att underlätta för såväl låntagare som personalen.

Hemsida

Hemsidan skall vara lättillgänglig och anpassa sig efter om besökaren använder dator, surfplatta eller mobiltelefon. Hemsidan har också en uppläsningfunktion för synskadade.

Om man loggar in till sitt bibliotekskonto kan man låna om böcker, göra reservationer, skicka in inköpsförslag, beställa fjärrlån, och skriva recensioner på böcker man läst. Via hemsidan skall man också kunna nå de olika e-tjänsterna som biblioteket erbjuder.

Datorer/surfplattor

På biblioteken i Vimmerby finns nio datorer för allmänheten, varav sju på huvudbiblioteket och en på vardera filialen i Storebro och Södra Vi. Sex av datorerna på huvudbiblioteket kan användas för surfing på Internet. Dessutom finns en dator enbart för katalogsökning. På huvudbiblioteket finns också ett trådlöst nätverk för den som hellre kopplar upp sig med sin egen bärbara enhet. Trådlöst nätverk skall även installeras på filialerna.

Till huvudbiblioteket har systemet Hublets anskaffats, det består initialt av 6 surfplattor som kostnadsfritt kan nyttjas inom räckvidden för bibliotekets trådlösa nätverk. I plattorna kan flertalet appar, inklusive Pressreader, användas. Vilka appar som ska vara tillgängliga styrs av biblioteket och anpassas löpande efter låntagarnas önskemål.

Biblioteket – en del i det livslånga lärandet

Barn- och unga (0-18 år)

Bibliotekets arbete riktat mot denna prioriterade målgrupp utgår från Barnkonventionen.

Barns möte med språk och läsning ska vara glädjefullt och ske tidigt. I bibliotekets uppdrag ligger att inspirera barn och unga till läsning och stödja deras utveckling. I detta arbete är det mycket viktigt att även inspirera barnens vuxna omgivning. Biblioteket ska ha ett barnperspektiv och vara öppet för nya arbetsätt. Vi kan se en tydligt vikande trend i antalet barn och unga som är aktiva låntagare, denna trend måste vi sätta in aktiva åtgärder för att bryta.

Biblioteket ska vara en välkomnande trygg plats för barn och unga. Förutom bra litteratur i såväl tryck som digital form som film ska biblioteket erbjuda stimulerande, kreativa fritidsaktiviteter, exempelvis under skollov.

Glädje, delaktighet, utveckling och inkludering ska genomsyra verksamheten.

Bibliotekets barn- och ungdomsavdelning har ett bestånd bestående av böcker och andra medier såsom ljudböcker, talböcker och filmer. Det finns även tillgång till olika e-tjänster.

Barnbibliotekarien arbetar läsfrämjande genom bokprat, visningar och projekt för olika grupper. Lässurrprojektet för förskoleklasserna och Bokbiten för årskurs 3. Barnbibliotekarien ansvarar för dessa projekt.

Biblioteket samarbetar även med förskolor och skolor på andra sätt. Nästan alla förskolor och en del skolor får kontinuerligt boklådor från biblioteket. Barnbibliotekarien ska medverka vid föräldramöten och ha bokprat för föräldrar och pedagoger. Samarbete sker också med BHV. BHV-grupper kommer kontinuerligt till biblioteket och alla 4-åringar får en bokgåva.

Det är även viktigt att rikta insatser mot ungdom i högstadie- och gymnasieåldern, och detta arbete måste utgå från att identifiera gruppens behov och önskemål.

Mål:

- tillsammans med andra aktörer i kommunen arbeta aktivt för att öka intresset för läsning och litteratur. Medverka i de lässatsningar som görs av bl.a. Regionbiblioteket, Länsbiblioteket och "Vimmerby berättar".
- Starta arbetsgrupper för de skolbiblioteksansvariga inom kommunen och på så sätt bidra till att folkbibliotek och skolbiblioteken samverkar mer och tar tillvara på de gemensamma resurserna.
- Sträva efter att få ett gemensamt biblioteksdatasystem för alla skolbibliotek och folkbibliotek.

”Unga vuxna” (19-30 år)

Gruppen ”unga vuxna” är en målgrupp där många stora ”livsbeslut” fattas kring exempelvis utbildning, yrkesval, familjebildning. Det är en åldersgrupp som på allvar växt upp i det ”digitala samhället” med de möjligheter, och risker, det innebär.

Föräldrar ska erbjudas olika typer av media som kan vara till nytta och nöje i sitt föräldraskap, både för föräldern men lika mycket för barnen.

Studenter vid olika högskolor och universitet, som bor i kommunen, utnyttjar också vårt bibliotek. På huvudbiblioteket har de tillgång till arbetsplatser med datorer och nättjänster, som biblioteket abonnerar på. De kan också använda egna datorer och koppla upp sig mot bibliotekets trådlösa nätverk. En utökad samverkan sker med Campus där vi kommer att erbjuda tillgång till referenslitteratur till deras studerande.

Även för studerande på YH utbildningar kan biblioteket t.ex. erbjuda referenslitteratur samt att köpa in viss kurslitteratur alternativt erbjuda fjärrlån.

Denna åldersgrupp är generellt kraftigt underrepresenterad i statistiken. Biblioteket behöver rikta insatser för att på ett bättre sätt erbjuda en attraktiv och stödjande miljö och verksamhet för hela denna målgrupp, oavsett vilka vägval man gjort. Samverkan med andra verksamheter/organisationer nödvändig.

Mål:

- utöka samarbetet med Vimmerby Lärcenter, Campus och Folkhögskolan.
- Erbjuder biblioteksvisningar och information om bibliotekets olika tjänster och service, inte minst de olika e-tjänsterna som erbjuds.

”Mitt i livet” (31-65 år)

Utgångspunkten är att biblioteket ska vara en mötesplats för alla

Folkbiblioteken ska, enligt Bibliotekslagen, verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Idag bedrivs olika läsfrämjande insatser som till exempel; läsecirklar, bokprat, visningar av biblioteket mm. Detta utförs idag primärt inom bibliotekets lokaler men planer finns att öka den utåtriktade verksamheten för att nå fler och nya målgrupper.

Huvudbiblioteket är studiebibliotek för kommunens vuxenstuderande och har ett samarbete med Vimmerby lärcenter, som omfattar Komvux, grundvux, särsvux, SFI samt högskoleprogram och fristående högskolekurser på distans. Biblioteket erbjuder även handledning i

informationssökning och hjälp att genom inköp eller fjärrlån få tillgång till den kurslitteratur de studerande behöver.

Vi kan se en vikande trend för antalet fysiska besök på biblioteket inom denna målgrupp generellt, samt en klar överrepresentation av kvinnor som låntagare. I dagsläget är 2 av 3 låntagare kvinnor, ur ett jämställdhetsperspektiv bör insatser för att öka andelen manliga låntagare göras.

Mål:

- skapa bättre läsmiljöer på biblioteken där besökarna kan läsa dagstidningar, tidskrifter, studera m.m.
- Förbättra det trådlösa nätverket på huvudbiblioteket samt erbjuda wi-fi även på filialerna. Detta för att underlätta för de studerande och andra grupper att ta del av bibliotekets digitala utbud.
- Under hösten kommer biblioteket också att erbjuda digitala bokcirklar via ett par olika digitala plattformar. Digitala författarbesök planeras också.

"Senior" (65+)

Idag sker begränsade insatser riktade till målgruppen utöver "Boken kommer".

Dagens samhälle blir alltmer digitaliserat. Den årliga undersökningen "Svenskarna och internet 2018" konstaterar att det "digitala utanförskapet" är mycket stort i åldersgruppen 65+.

"Äldre är den största gruppen som inte använder internet i samma utsträckning som andra personer. De som använder internet sällan eller inte alls bor oftare också i landsbygd, har lägre utbildning, lägre inkomst eller är oftare kvinnor." (citrat från Svenskarna och internet 2018)

Många saknar såväl den utrustning och/eller kunskap som krävs för att använda sig av digitala tjänster. Detta leder till att informations- och kunskapsklyftorna mellan medborgare ökar. Här behöver biblioteket ta en aktiv roll i arbetet att minska dessa klyftor. Till detta arbete behöver resurser dedikeras och utbildningsinsatser genomföras för att höja personalens kompetenser inom området.

Inom målgruppen "senior" finns även ett antal personer som har läsnedsättning och då erbjuds möjlighet att låna talböcker, så kallade Daisy-böcker med TBK teknik där böcker skickas helt digitalt till låntagarnas DAISY-spelare. Biblioteket kan även hjälpa till att ladda ner böcker till minneskort eller registrera låntagare hos Myndigheten för tillgängliga medier (MTM), varifrån de sedan själva kan ladda hem böcker. Dessutom finns lättlästa böcker och böcker med stor stil.

Mål:

- utveckla Boken Kommer-tjänsten att även kunna erbjuda IT-stöd för att öka tillgängligheten och få fler att använda tjänsten "egen nedladdning", Legimus (läsapp för talböcker), taltidning via nätet.

Släktforskare

För kommunens släktforskare finns tillgång till olika databaser med material för släktforskning.

Företagarna

I dag finns ingen biblioteksverksamhet särskilt riktad mot kommunens företagare, men biblioteket hjälper till med de frågor som inte kräver särskilda databasresurser eller särskild kompetens.

Programverksamhet

Sedan 2015 finns av besparingsskäl ingen regelbundet återkommande programverksamhet för vuxna på biblioteket. Planer finns på att börja i mindre skala med programverksamhet på nytt.

Biblioteket i Gullringen

Gullringens bibliotek och bygdekontor ägs och drivs av Gullringens bygdeförening. Det ligger centralt vid torget i samhället.

Biblioteket har ett blandat bokbestånd samt lokala skrifter och dokumentationer. Det kompletteras med depositioner från Vimmerby bibliotek. Det finns två internetuppkopplade datorer för allmänheten och ett samlingsrum där man har programverksamhet med lokal anknytning.

Man har öppet 10 h/vecka.

Grundskolebiblioteken

Ansvarig för biblioteksverksamheten på grundskolan är barn- och utbildningsnämnden. Alla skolorna i kommunen har bibliotek.

Alla biblioteken, utom det i Djursdala, som inte är datoriserat, använder biblioteksdatasystemet Dantek och BiblioMatik. I Rumskulla där systemet inte uppgraderats är det fortfarande Dos-baserat och saknar möjlighet till support.

Astrid Lindgrens skola och Vimarskolan har tillsammans en bibliotekarie, som arbetar 50 % på vardera skola. Den tiden räcker inte för att bibliotekarien ska vara den resurs för elever och lärare som krävs för att skollagens skrivningar ska kunna uppfyllas.

På ytterskolorna ligger ansvaret för biblioteken på lärare eller fritidspedagoger.

Bokbeståndet, är en pågående process och har uppdaterats. Böcker som är tvåspråkiga finns ett utökad behov av. Beståndet av fackböcker har utökats, det finns dock ett fortsatt behov av fackböcker, då slitaget är stort.

Varje skola har 4000 kr plus 80 kr/elev i budget per år till biblioteket. Ofta används dessa pengar till allt i biblioteket, förutom medier också till bland annat biblioteksdatasystemet. Detta urholkar

medieanslaget och resulterar i skolbibliotek, som inte i någon högre grad går att använda i undervisningen.

Tillgången till digitala resurser är undermålig. Barn- och utbildningsförvaltningen abonnerar på få databaser, till exempel har man inte Nationalencyklopedin digitalt.

På Vimarskolan är biblioteket delat på två lokaler, en för låg- och mellanstadiet och en för högstadiet. Detta har flera nackdelar. Elever i olika åldrar kan ha behov och nytta av samma böcker.

Biblioteket på Astrid Lindgrens skola erbjuder 25 studieplatser. Vimarskolan saknar en del studieplatser för högstadieeleverna.

Mål:

- En bibliotekarie på varje grundskoleområde, placerad på Vimarskolan respektive Astrid Lindgrens skola, men med ansvar för verksamheten på alla skolbibliotek i skolupptagningsområdet.
- mer bibliotekstid för lärarbibliotekarierna på ytterskolorna.
- Inrätta ett gemensamt biblioteksdatasystem för alla skolor och folkbibliotek.
- Öka anslaget till skolbiblioteken och ta hänsyn till att förutom medier, ska det räcka även till biblioteksdatasystemet och annat som krävs för att biblioteket ska fungera i undervisningen. Anslaget ska täcka behov av inventarier som till exempel bokvagnar, möbler för att skapa bättre studieplatser och inbjudande läsmiljöer.
- Utrusta skolbiblioteken med digitala verktyg för att skapa möjlighet att jobba med källkritik, samt att vara en digital resurs i skolan.
- En särskild satsning på inköp av aktuell facklitteratur samt lättlästa böcker för alla åldrar, till alla grundskolebiblioteken.
- Grundskolorna behöver ta fram en plan för hur man ska arbeta med källkritik som är likvärdig för alla skolor i kommunen. Skolbiblioteken har en aktiv roll i skapandet av denna. Skolbiblioteken måste utrustas med elevdatorer som ska användas i undervisningen.
- Samverka kring olika läsfrämjandeprojekt med folkbiblioteket.

Gymnasiebiblioteket

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för biblioteket på Vimmerby gymnasium.

Biblioteket ligger centralt placerat i skolan och det finns gott om plats för både enskilda studier och grupparbeten.

Beståndet av böcker och tidskrifter är bra och biblioteket erbjuder också möjligheter att söka information i olika databaser.

På biblioteket finns två internetkopplade datorer och en dator för katalogsökning. Dessutom har alla elever en egen bärbar dator. Folkbibliotekets biblioteksdatasystem, Book-IT, används även av gymnasiebiblioteket. Den gemensamma katalogen underlättar lån mellan enheterna.

Biblioteket bemannas av en utbildad bibliotekarie på heltid och en assistent på lönebidrag 10 tim/vecka. Det är öppet hela skoldagarna.

Mål:

- alla elever skall under första läsåret vid minst ett tillfälle, utifrån en konkret uppgift få en lektion i informationssökning och källkritik med bibliotekarien. Detta för att bättre kunna hitta relevanta och trovärdiga källor utifrån behov.
- öka samarbetet med folkbiblioteket genom att ha regelbundna träffar.
- planera gemensamma lässatsningar i anslutning till Läslov, "Astrid Lindgren-veckan"/Barnboksvecka o.dy.

Biblioteket på Astrid Lindgrens Näs

Huvudman för verksamheten är Astrid Lindgrens Värld AB. Biblioteket är ett specialbibliotek om Astrid Lindgren och närliggande ämnen. Man har både böcker och andra medier, som filmer och ljudinspelningar. Biblioteket är ett referensbibliotek, inga utlån görs från samlingarna.

Mål:

- öka samarbetet med folkbiblioteket.
- tillgängliggöra Astrid Lindgrensamlingen digitalt, genom att böckerna katalogiseras i Libris (Kungliga bibliotekets databas).
- tillsammans med folkbiblioteket undersöka hur Astrid Lindgrens författarskap kan synliggöras på olika sätt, i bibliotekslokalen, program m.m.

Biblioteket på Vimmerby Folkhögskola

Vimmerby folkhögskola har Region Kalmar som huvudman, med ett internat för 50 elever. Aktuella utbildningar; allmän kurs på grundskole- och gymnasienivå, barnskötarutbildning, eftergymnasial socialpedagogutbildning och eftergymnasial utbildning till medicinsk sekreterarutbildning. Folkhögskolan erbjuder även helkurser och sommarkurser. Ca 130 deltagare på de olika kurserna.

Biblioteket ligger centralt beläget i skolan och är bemannat några timmar/vecka. Det finns även pedagogiskt stöd kopplat till biblioteket som stöttar deltagare som har egna studier.

Boksamlingen på ca 10 000 volymer är datoriserad (Cicero).

Mål:

- bjuda in nya elever till folkbiblioteket och berätta om vilka tjänster som finns.

4 Biblioteksplan, utvecklings- och handlingsplan och revidering

I biblioteksplanen finns utvecklingsbehov och handlingsplaner för mandatperioden då biblioteksplanen gäller.

Planen utvärderas och revideras inför varje ny mandatperiod och antas av den nya kommunfullmäktigeförsamlingen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att utvärdering och revidering av planen genomförs.

Biblioteksplanen måste förhålla sig till bibliotekslagen samt den regionala biblioteksplanen framtagen av regionbiblioteket. Under 2019 kommer den nationella strategin för Sveriges bibliotek. Den nya strategin kommer att bli ett viktigt styrdokument för biblioteken.

Bilaga 1. Utvärdering av biblioteksplan 2015 – 2018

Under perioden åtgärdades en del av de utvecklingsbehov som angavs i planen. En del behov kvarstår och några är inte längre aktuella. Utvärderingen av respektive punkt är kursiverad.

Folkbiblioteket

Utvecklingsbehov

- Intensifiera det läsfrämjande arbetet riktat mot vuxna.
Arbetet har intensifierats.
- Barnbibliotekarien avlastas arbetet med kulturgarantin för att kunna arbeta läsfrämjande med barn och ungdomar.
I och med budgetnedskärningar inför 2016 minskades kulturgarantins utbud. Resultatet blev att barnbibliotekarien kan ägna mer tid åt bibliotek samt läsfrämjande verksamhet för barn och unga.
- Upprustning av filialen i Storebro.
Arbetet med upprustningen avstannade då det inte fanns investeringspengar. En diskussion har åter kommit igång om eventuellt byte av lokal.
- Förändring och förbättring av ungdomsavdelningen.
Arbetet med förändringen av ungdomsavdelningen avstannade då det inte fanns investeringspengar. Arbetet har åter tagits upp då det blev aktuellt med en omflyttning inom bibliotekets lokaler.
- Utveckla samarbetet med barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.
Samarbetet med barn- och utbildningsförvaltningen har fortsatt, med vissa ändringar på grund av nedskärningarna inför 2016. Arbetet har inte utvecklats vidare, inte heller med socialförvaltningen.
- Utökad biblioteksservice med en bokbuss, som kan besöka såväl de små orterna, som daghem, skolor, boken kommer-låntagare och enstaka hushåll, som ligger avsides. I och med att filialer lagts ned eller minskat sin öppettid har behovet av en bokbuss ökat.
Har inte genomförts.
- Utredda möjligheterna att börja med meröppet på filialerna.
Har inte genomförts, men diskuterats.
- Ett ökat samarbete med affärer och andra allmänna verksamheter, så att de boende utanför kommunens tätorter kan beställa böcker från huvudbiblioteket som hämtas och lämnas där de bor.

Har gjorts på försök i Tuna och Rumskulla. Har lagts ner på grund av litet visat intresse från handlarna samt invånarna.

- Delta i utvecklingen av Book-IT mot en gemensam kontoorganisation för länet.
Arbetet har under perioden avstannat på regional nivå, men är nu återigen på gång att börja diskuteras.
- Återuppta programverksamheten för vuxna.
Har inte genomförts på grund av tids- och pengabrist. Ett par enstaka programpunkter har gjorts.

Skolbiblioteken

Utvecklingsbehov

- En fackutbildad bibliotekarie på varje grundskoleområde, placerad på Vimarskolan respektive Astrid Lindgrens skola, men med ansvar för verksamheten på alla skolbibliotek i området.
Ej genomfört fullt ut. En skolbibliotekarie anställd.
- Öka anslaget till skolbiblioteken och ta hänsyn till att förutom medier, ska det räcka även till biblioteksdatasystemet och annat som krävs för att biblioteket ska fungera i undervisningen.
Se över fördelning av resurser
- En särskild satsning på inköp av aktuell facklitteratur till alla grundskolebiblioteken.
Se över fördelning av resurser
- Utredda möjligheten att flytta över ansvaret för skolbiblioteken från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden.
Diskussionen har ej tagits upp. Kultur- och fritidsnämnden avvecklades inför 2016.

Bilaga 2. Statistik

Invånarantal

I hela kommunen bor 15 764 personer 2018-12-31.

Tätorter	2018
Vimmerby	8297
Södra Vi	1 178
Storebro	1049
Gullringen	516
Frödinge	318
Tuna	211

Biblioteksstatistik

Vad kännetecknar attraktiva bibliotek?

Genom en regressionsanalys av biblioteksstatistiken i Sverige visar det sig att efterfrågan på bibliotekstjänster till stor del kan förklaras av driftskostnaderna för biblioteken i kommunerna.

Att satsa större resurser på biblioteksverksamheten verkar helt enkelt vara den viktigaste vägen till högre efterfrågan på bibliotekens tjänster enligt regressionsanalysen.

Niclas Lindberg

Generalsekreterare för Svensk Biblioteksörening

Kommunbiblioteket

Utlån och besök 2019	
Utlån/inv	5,8 (riket 5,8, länet 7,1)
Barnbokslån/barn 0-18 år	12 (riket 13, länet 19)
Aktiva låntagare/inv	25 % (riket 26 %, länet 30 %)
Antal besök/inv	3,8 (riket 6,3, länet 5,8)

Resurser 2019	
Antal årsverken/ 1 000 inv	0,48 (riket 0,48, länet 0,59)
Total driftskostnad/ inv	328 kr (riket 423 kr, länet 486 kr)
Mediakostnad/ inv	50 kr (riket 37 kr, länet 43 kr)

Skolbiblioteken

Antal elever läsåret 2019	
Astrid Lindgrens skola	531
Södra Vi	99
Djursdala	35
Brännebro	30
Rumskulla	34
Vimarskolan	632
Frödinge	74
Tuna	33
Storebro	75
Gymnasiet	539 (2020/2021)

Vimmerby
kommun

Kultur- och fritidsförvaltningen
Biblioteket

Handlingsplan för medier Vimmerby bibliotek 2019 - 2022

Bilaga 3

Inledning

Medieplanen ska ligga till grund för inköp, gallring och magasinering av våra media. Med medieplanens hjälp skapar vi ett mediebestånd som på bästa sätt täcker kommuninvånarnas behov. Medieplanen är tänkt att vara ett redskap i det dagliga arbetet med media. Planen måste ses över med jämna mellanrum och ska revideras samtidigt som biblioteksplanen.

Statistikuppgifter för hela beståndet tas ut årligen för att kunna följa upp antal nyförvärv, utlån och gallring.

Medieurval

Vimmerby biblioteks utbud bör i stor utsträckning spegla våra låntagare och det som efterfrågas. I inköpsansvarigs ansvar ligger att ta ställning till vad som i sin helhet ska finnas på hyllorna sett utifrån kvalitet, saklighet och variation. Media med rasistisk eller på annat sätt diskriminerande vinkel ska inte förekomma, inte heller spekulativt våld. Kontroversiella ämnen ska belysas från olika sidor.

Det ska finnas ett representativt urval av svensk och översatt skönlitteratur. Både äldre och nyare, enklare och mer avancerad.

Facklitteratur ska omfatta alla ämnesområden och innehålla såväl grundläggande litteratur som mer avancerad.

Bibliotekets lokalsamling ska vara så komplett som möjligt. Den lokalkännedom som finns hos vår personal ska tas tillvara.

Inköpsförslag från låntagare ska tas upp på närmaste bokmöte. Vi vill ha ett aktivt bokbestånd, därför ska hänsyn tas till efterfrågan.

Huvudbiblioteket ska ha det mest kompletta beståndet. Filialerna kan profilera sig utifrån de intressen som finns lokalt. Alla bibliotek ska dock ha ett bra urval av barn- och ungdomslitteratur.

Biblioteket ska tillhandahålla ett brett utbud av tidskrifter. Även här ska låntagarens önskemål beaktas. För att kunna möta våra nya svenskars behov av tidningar och tidskrifter på deras modersmål, så bör vi införskaffa Library press display inom en snar framtid. I digitaliseringsprocessen ingår också önskemål om ett abonnemang på Readly.

Biblioteket avgör vad man vill ta emot av skänkt material.

Biblioteket tar inte emot rent partipolitiskt material, utgivet av politiska partier.

Riktlinjer för magasinering

Filialerna ska inte ha egna magasin. Böcker från filialerna som vi vill magasinera ska omlokaliseras och skickas till HB:s magasin.

Till magasin lokaliserar böcker som inte längre platsar i öppen hylla men som vi ändå vill ha kvar. Det kan vara böcker som är slitna men som fortfarande läses och efterfrågas eller böcker som lånas mycket sällan men som har ett bestående värde, t ex klassiker. Det kan också vara böcker som det finns ett lokalt intresse för.

Dubletter magasineras i viss mån, med tanke på Boken Kommer (BK) och filialerna som plockar en del böcker från magasinet till sina låntagare. Vårt magasin fungerar till viss del som depå för filialer och BK.

Vi ska inte magasinera äldre upplagor av fackböcker som innehåller inaktuella uppgifter.

Inte heller debattböcker som inte längre är aktuella. Vi ska inte heller spara underhållningslitteratur av mindre kända eller helt bortglömda författare.

Riktlinjer för gallring

Gallring är en viktig del av medieplanen och har lika stor betydelse som inköpen för att skapa ett attraktivt och aktivt bokbestånd. Gallring ska ske regelbundet. Varje bibliotekarie ansvarar för några avdelningar var. En översyn bör ske minst en gång om året.

Eftersom Vimmerby bibliotek är ett kommunbibliotek har vi inte samma krav på oss att bevara böcker som t ex ett länsbibliotek har. Det vi saknar eller har gallrat bort, kan oftast fjärrlånas från Kalmar eller annat bibliotek.

Lokalsamlingen ska dock bevaras och bli så komplett som möjligt.

Filialerna har i sin tur inte samma krav som huvudbiblioteket att spara.

Gallringskriterier

- Boken har ett föråldrat eller missvisande innehåll
- Det finns en nyare upplaga, eller ett aktuellare alternativ
- Boken är trivial och oattraktiv

- En trasig eller sliten bok ska så gott som alltid gallras
- Om boken inte har varit utlånad på länge eller har lågt utlåningstal ska den också gallras

Till vår hjälp vid gallring finns Book-it statistik och gallringsunderlag som visar antal utlån och datum för senaste utlån. Vi ska vara uppmärksamma på när en ny upplaga kommer ut och gallra gamla upplagor. Sist men inte minst ska vi använda oss av den samlade yrkeskunskap och den erfarenhet vi har att bedöma och kategorisera litteratur.

Nulägesanalys

Vi använder oss av Btj:s digitala lista med lektörsomdömen för att kvalitetssäkra våra inköp. Bokmöten hålls varannan vecka. Då deltar all personal så att alla kan ta del av informationen om vilka nyförvärv som sker.

Vi köper fortfarande film på DVD. Nu erbjuds flera digitala filmtjänster, såsom Viddla och Cineaster. Det är viktigt att vi följer den utvecklingen den närmaste framtiden.

Vi är restriktiva med att köpa in så kallade långserier på grund av platsbrist

Medier som biblioteket inte har kan fjärrlånas från andra bibliotek. Detta gäller i första hand tryckta medier. Varje fjärrlåneansökan ska dock ses som ett inköpsförslag. Inköp ska alltid övervägas om boken finns på marknaden.

I första hand lånar vi från länet och sydostregionen, där vi har ett fjärrlåneavtal som avser en generösare fjärrlånepolicy och ett gemensamt transportsystem.

Vimmerby bibliotek är ett folkbibliotek och i vårt uppdrag ligger inte att köpa in kurslitteratur för högskole- och universitetsstudier. Vimmerby Biblioteket har dock valt att köpa in en del titlar med stor efterfrågan, särskilt till utbildningar på Vimmerby högskolecentrum.

Vi köper också in titlar som ingår i Kom Vux och SFI:s utbildningar.

E-ljudbokstjänsten Biblio har slagit väl ut. Men den medför en ökad kostnad för e-böcker. I framtiden bör vi överväga om vi ska minska inköp av fysiska ljudböcker.

Inköp av böcker på andra språk anpassar vi till efterfrågan. Det är viktigt att vi samarbetar med SFI för att hålla oss uppdaterade om vilka språkgrupper som finns.

Vi har också möjlighet att beställa enstaka lån och depositioner från Internationella biblioteket.

Vi köper mest böcker på engelska, men försöker att hålla ett aktuellt bestånd även på de andra skolspråken.

Vi lyfter fram de nationella minoritetsspråken genom att skylta med böcker på/om de olika språken. Vi köper in på efterfrågan och vi kan också låna hem böcker från andra bibliotek.

Vi undviker att göra referensböcker av nya böcker. Gamla referensböcker gör vi om till utlån.

Fortsättningsvis kommer vi endast köpa ett exemplar för utlån till Smålandsavdelningen och inget referensexemplar.

Annika Brantemo
Inköps- och medieansvarig
Vimmerby bibliotek

Bil 4. Tillgänglighetsplan och handlingsplan

Mångfald – funktionsvariationer/ HBTQ/ Integration/ nationella minoriteter

Vi är lyhörda för efterfrågan på media från de prioriterade grupperna för att skapa god och jämlik utbud.

Vår plan är att kontakta de som har taltidningen och informera om egen nedladdning och Legimus för möjligheten att nå fler och nya låntagare.

Prioriterade grupper i bibliotekslagen

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Vi har märkt upp HBTQ medier som har en egen avdelning ("Regnbågshylla"). Vissa titlar finns även som dubblett på den "vanliga" hyllan. Talböcker på andra språk införskaffas för att kunna tillgodose när de äldre utlandsfödda kommer att behöva Daisyläsning.

Miljö lokaler

Det går att komma in med rullstolar och permobiler via bibliotekets entré och det finns en hiss som kan ta låntagarna upp till andra våningen. Lättläst, storstilsböckerna och talböckerna är placerade intill varandra i lokalen. Det finns sittplatser och bord för att kunna sitta ner vid behov.

Vår plan är att placera samtliga mångfaldsmedier nära låntagardisken för att kunna ökad service. Vi ska också utforma en Ny i Sverige hylla med utbud samlat från övriga hyllor till exempel lättläst och andra språk (F) för att kunna erbjuda nyanlända lässtimulans.

Tillgänglig verksamhet

Vår plan är att öka samarbete med vårdhemmen och erbjuda verksamhet efter deras behov och önskemål som högläsning och boksamtal. Via vårdboenden kan vi också marknadsföra tillgängliga medier.

Social tillgänglighet

Vi erbjuder Boken Kommer med uppsökande verksamhet. I dagsläget är det 54 personer som tar del av BK på olika vis och vi har samarbete med vårdhemmen Borghaga, Vimarhaga och Vidala där vi lämnar böcker på deposition.

Vår plan är att erbjuda taltidningsläsning med Daisyspelare i Tidskriftsrummet för att ge en möjlighet till social samvaro för de som läser tidningen med hjälp av öronen.

Fortbildning

Vi har kontinuerlig vidareutveckling via våra nätverk inom regionen och ITSAM.

Bibliotekschefen deltar i regionens chefsmöten. Vi prioriterar sammankomster inom nätverken och tar del av kunskapen för att utvecklas.

Vi kommer att medverka i olika HBTQ nätverk för att förbättra vår service under mångfaldsparaplyet.